

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2022-2025

Rok akademicki 2024/2025

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	OPIEKA PALIATYWNA
Kod przedmiotu*	NZOS-OP
Nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Kolegium Nauk Medycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów	I stopień
Profil	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne
Rok i semestr/y studiów	III rok, V semestr
Rodzaj przedmiotu	D – Nauki w zakresie opieki specjalistycznej
Język wykładowy	polski
Koordinator	dr n. med. i n. o zdr. Danuta Pięciak - Kotlarz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	dr n. med. i n. o zdr. Danuta Pięciak - Kotlarz Zajęcia praktyczne- pracownicy Instytutu Nauko o Zdrowiu posiadający kierunkowy dyplom zawodowy Praktyki zawodowe - osoby pracujące na stanowisku pielęgniarki (kryterium doboru opiekuna praktyk zawodowych z ramienia zakładu pracy w poszczególnych jednostkach, gdzie realizowana jest praktyka zawodowa zgodnie z ustaleniami).

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1 Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykład	Ćw.		Konwersatorium	Lab.		Seminarium	ZP		Praktyki	Inne (np. samokształcenie)	Liczba pkt. ECTS
		audytoryjne	laboratoryjne		laboratorium	Laboratorium CSM		Zajęcia Praktyczne	Zajęcia Praktyczne CSM			
IV	15	10						40		40	15	5

1.2 Sposób realizacji zajęć**X zajęcia w formie tradycyjnej**

- Zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Student posiada wiedzę z zakresu: podstaw pielęgniarstwa, pielęgniarstwa internistycznego i chirurgicznego, etyki zawodu pielęgniarki

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu

C1	Przygotowanie studenta do interpretowania i rozumienia wiedzy dotyczącej opieki paliatywnej, zadań pielęgniarki w zapewnieniu jakości życia pacjentom w terminalnej fazie choroby nowotworowej.
C2	Przygotowanie studenta w zakresie umiejętności do profesjonalnego pielęgnowania człowieka z zaawansowaną chorobą nowotworową
C3	Kształtowanie postawy studenta do pogłębiania wiedzy z zakresu onkologii i opieki paliatywnej.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
Student zna i rozumie		
EK_01	diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	D.W3
EK_02	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7
EK_03	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	D.W10
EK_04	metody i techniki komunikowania się z pacjentem niezdolnym do nawiązania i podtrzymania efektywnej komunikacji ze względu na stan zdrowia lub stosowane leczenie;	D.W33
EK_05	zasady profilaktyki powikłań związanych ze stosowaniem inwazyjnych technik diagnostycznych i terapeutycznych u pacjentów w stanie krytycznym;	D.W34
Student umie		
EK_06	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1
EK_07	przewodzą rehabilitację przyłóżkową i aktywizację z wykorzystaniem elementów terapii zajęciowej;	D.U21

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

EK_08	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22
EK_09	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24
EK_10	postępować zgodnie z procedurą z ciałem zmarłego pacjenta;	D.U25

Student jest gotów		
EK_11	kierować się dobrem pacjenta, szanować godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazywać zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatii w relacji z pacjentem i jego rodziną;	K_K01
EK_12	przestrzegać prawa pacjenta;	K_K02
EK_13	samodzielnie i rzetelnie wykonywać zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzegać wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem;	K_K03
EK_14	ponosić odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe;	K_K04
EK_15	zasięgać opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu;	K_K05
EK_16	przewidywać i uwzględniać czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta.	K_K06
EK_17	dostrzegania i rozpoznawania własnych ograniczeń w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonywania samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych	K_K07

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne wykładu
Organizacja opieki paliatywnej w Polsce i na świecie. Istota opieki paliatywnej . Podstawowe pojęcia, zasady i standardy.
Okres terminalny w wybranych chorobach układowych.
Specyfika leczenia onkologicznego. Zasady zapobiegania i leczenia powikłań po leczeniu systemowym
Ocena stanu odżywienia, problemy wynikające z niedożywienia.
Podstawowe zespoły psychopatologiczne w chorobie nowotworowej.
Stany naglące w opiece paliatywnej (duszność, krwotok, wzrost ciśnienia śródczaszkowego, zaburzenia psychicznymi, uporczywe wymioty, ból, niska niedrożność przewodu pokarmowego)
Postawy chorego wobec śmierci i umierania, mechanizmy obronne. Zasady opieki nad pacjentem w czasie umierania i agonii. Procedura postępowania z ciałem pacjenta zmarłego.
Wybrane zagadnienia opieki paliatywnej nad dziećmi
Walka z bólem wg. standardu WHO
Psychospołeczne aspekty opieki paliatywnej. Rola wolontariatu

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne ćwiczeń audytoryjnych
Komunikowanie się z terminalnie chorym, jego rodziną. Zasady przekazywania niepomyślnych informacji
Opieka pielęgniarska nad pacjentem z objawami ze strony poszczególnych narządów i układów. Kompetencje pielęgniarki w rozwiązywaniu problemów pacjenta .
Opieka paliatywna nad chorym w ostatnich dniach jego życia. Wsparcie rodziny w okresie choroby i żałoby
Ocena jakości opieki i życia w opiece paliatywnej.
Dylematy etyczne, uporczywa terapia, ortoeutanazja, eutanazja, prawa pacjenta

Treści merytoryczne zajęć praktycznych
Opieka paliatywna\hospicyjna nad chorym, zasady funkcjonowania. Kompetencje pielęgniarki w opiece paliatywnej \hospicyjnej.
Pielęgnowanie pacjenta z objawami powikłań po leczeniu systemowym
Opieka pielęgniarska nad pacjentem z dysfunkcją poszczególnych narządów i układów, rozpoznanie problemów, konstrukcja i realizacja planu opieki
Paliatywna radioterapia, chemioterapia, leczenie hormonalne
Potrzeby pacjenta u kresu życia
Procedury medyczne wykonywane przez pielęgniarkę w opiece paliatywnej
Pielęgnowanie pacjenta z przetokami , rurką intubacyjną i tracheotomią
Opieka pielęgniarska nad pacjentem z dysfunkcją poszczególnych narządów i układów, rozpoznanie problemów, konstrukcja i realizacja planu opieki
Procedura postępowania z ciałem pacjenta po śmierci
Treści merytoryczne praktyk zawodowych
Pielęgnowanie pacjenta z objawami powikłań po leczeniu systemowym
Paliatywna radioterapia, chemioterapia, leczenie hormonalne
Potrzeby pacjenta u kresu życia
Procedury medyczne wykonywane przez pielęgniarkę w opiece paliatywnej
Opieka pielęgniarska nad pacjentem z dysfunkcją poszczególnych narządów i układów, rozpoznanie problemów, konstrukcja i realizacja planu opieki
Procedura postępowania z ciałem pacjenta po śmierci
Treści merytoryczne samokształcenia
Przygotowanie oraz przedstawienie prezentacji na jeden z poniższych tematów: - Uwarunkowania adaptacji chorego do choroby nowotworowej - Opieka duchowa u kresu życia. - Cierpienie dzieci terminalnie chorych.
Przygotuj standard opieki nad pacjentem w jednym z poniżej wymienionych stanów: - zaparcia u chorych terminalnie - ból u chorych terminalnie - biegunka u chorych terminalnie - duszność - nudności i wymioty

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład konwersatoryjny z prezentacją multimedialną, metody aktywizujące, dyskusja

Samokształcenie: praca indywidualna, z książką, literaturą przedmiotu

Ćwiczenia: praca indywidualna, instruktaż, opisy przypadków

Zajęcia praktyczne (ZP): praca zespołowa, próba pracy

Praktyki zawodowe (PZ): próba pracy, studium przypadku, pokaz

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
D.W3	Wykład: test jednokrotnego wyboru	W
D.W7		W
D.W10		W
D.W33		
D.W34		
D.U1	Ćwiczenia: test jednokrotnego wyboru, Samokształcenie: test jednokrotnego wyboru i test uzupełniania	Ćw, ZP, PZ Samokszt.
D.U21		Ćw, ZP, PZ Samokszt.
D.U22	odpowiedzi	Ćw, ZP, PZ Samokszt.
D.U24	Zajęcia praktyczne: sprawdzian pisemny i ustny z przygotowania do zajęć, ocena prowadzonej dokumentacji, samoocena studenta, obserwacja w trakcie zajęć Praktyka zawodowa: obserwacja w trakcie zajęć, sprawdzian ustny z przygotowania do zajęć	Ćw, ZP, PZ Samokszt.
D.U25		Ćw, ZP, PZ Samokszt.
K_K01	Zajęcia praktyczne: obserwacja w trakcie zajęć, sprawdzian pisemny i ustny z przygotowania do zajęć, ocena prowadzonej dokumentacji, samoocena studenta Praktyka zawodowa: obserwacja w trakcie zajęć, sprawdzian ustny z przygotowania do zajęć	ZP, PZ
K_K02		ZP, PZ
K_K03		ZP, PZ
K_K04		ZP, PZ
K_K05		ZP, PZ
K_K06		ZP, PZ
K_K07		ZP, PZ

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

<p>Wykład – pisemny egzamin końcowy w formie testu</p> <ul style="list-style-type: none"> - Czas trwania egzaminu (<i>zaliczenia końcowego</i>): 60 min - Za prawidłową odpowiedź student otrzymuje 1 punkt, za błędną 0 punktów - Zakres ocen: 2,0 – 5,0. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0) z zaliczenia każdego efektu uczenia się . - Kryteria oceny: <p>5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%</p> <p>4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%</p> <p>4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%</p> <p>3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%</p> <p>3,0 - student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%</p> <p>2,0- student zaliczył efekty uczenia się poniżej 60 %</p> <p>Student jest zobowiązany do systematycznego uczestnictwa w zajęciach wykładowych. Ewentualne nieobecności studenta na wykładach nie zwalniają go z obowiązku przyswojenia materiału omawianego na zajęciach oraz wykonania pracy samokształceniowej zleconej na wykładzie.</p> <p>Ćwiczenia:</p> <p>Warunkiem zaliczenia jest obecność studenta na ćwiczeniach, aktywne w nich uczestnictwo oraz zaliczenie pisemnego kolokwium końcowego . Kolokwium końcowe odbywa się w formie testu. Warunkiem zaliczenia testu jest uzyskanie co najmniej 60% punktów. Warunkiem zaliczenia jest uzyskanie pozytywnej oceny (minimum 3,0) z zaliczenia każdego efektu uczenia się realizowanego w ramach ćwiczeń.</p> <p>Kryteria oceny:</p>

5,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 93-100%
 4,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 85-92%
 4,0 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 77-84%
 3,5 – student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 69-76%
 3,0 - student zaliczył efekty uczenia się na poziomie 60%-68%
 2,0- student zaliczył efekty uczenia się poniżej 60 %

Zajęcia praktyczne:

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- przestrzeganie regulaminu zajęć praktycznych
- zaliczenie procesu pielęgnowania
- zaliczenie tematów
- zaliczenie efektów kształcenia – wg Dziennika Kształcenia Praktycznego

Praktyka zawodowa:

- obowiązkowa 100% obecność na zajęciach
- przestrzeganie regulaminu praktyk zawodowych
- zaliczenie tematów
- zaliczenie efektów kształcenia –wg Dziennika Kształcenia Praktycznego

Samokształcenie:

Warunkiem zaliczenia jest przygotowanie materiałów informacyjnych dla pacjenta na temat wybranej jednostki chorobowej i uzyskanie pozytywnej oceny z referatu samodzielnie przygotowanego przez studenta. Kryteria oceny:

- wykazanie wiedzy i zrozumienia tematyki z zakresu realizowanego przedmiotu, potwierdzających osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się : 0-6 pkt.,
- klarowność opracowania tekstu – poprawna terminologia i język : 0-3 pkt.,
- prawidłowy układ tekstu : 0-3 pkt.,
- właściwy dobór piśmiennictwa polskiego i zagranicznego : 0-3 pkt.

ZALICZENIE: MAX: 15 PKT - MIN: 9 PKT (60%) ; PONIŻEJ 9 PKT. – BRAK ZALICZENIA

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
GODZINY KONTAKTOWE	120
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów:	
ZAJĘCIA TEORETYCZNE (WYKŁADY, ĆWICZENIA, ĆWICZENIA/ CSM)	25
ZAJĘCIA PRAKTYCZNE/ ZAJĘCIA PRAKTYCZNE/ CSM	40
PRAKTYKA ZAWODOWA	40
Godziny kontaktowe poza harmonogramem studiów (udział w konsultacjach, zaliczeniach, egzaminie)	
UDZIAŁ W KONSULTACJACH	6
UDZIAŁ W ZALICZENIACH, EGZAMINIE	4
GODZINY NIEKONTAKTOWE	30
WYNIKAJĄCE Z HARMONOGRAMU STUDIÓW - SAMOKSZTAŁCENIE	15
GODZINY NIEKONTAKTOWE – PRACA WŁASNA STUDENTA (PRZYGOTOWANIE DO ZAJĘĆ, NAPISANIE REFERATU, PRZYGOTOWANIE DO ZALICZEŃ, EGZAMINU)	15

SUMA GODZIN	150
LICZBA PUNKTÓW ECTS	5

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	40
zasady i formy odbywania praktyk	Zgodnie z regulaminem odbywania praktyk zawodowych 1. Wyboru zakładów pracy do odbywania kształcenia praktycznego dokonuje kierownik praktyk. 2. Podstawą organizowania kształcenia praktycznego dla studenta jest umowa zawarta pomiędzy Rektorem Uczelni a Dyrektorem Zakładu Pracy. 3. Przebieg realizacji praktyk podlega udokumentowaniu w dokumentacji. 4. Praktyki zawodowe są realizowane po zaliczeniu zajęć praktycznych z danego modułu kształcenia. 5. Oceny na podstawie osiągniętych efektów kształcenia dokonuje osoba realizująca zajęcia dokumentując wpisem w dzienniku kształcenia praktycznego. 6. Zaliczenia praktyk z wpisem oceny z praktyk zawodowych do indeksu i wirtualnej uczelni dokonuje koordynator praktyki programowej na podstawie wpisu opiekuna praktyk do dziennika kształcenia praktycznego.

7. LITERATURA

<p>Literatura podstawowa</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Walden-Gałaszko K., Ciałkowska-Rysz A.: Medycyna paliatywna. Wydawnictwo PZWL, Warszawa 2015. 2. Leppert W., Wordliczek J. i wsp: Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego u chorych na nowotwory z bólem. Onkologia w Praktyce Klinicznej — edukacja 2018, 4(1): 1–15. 3. Wordliczek J., Kotlińska-Lemieszek A., Leppert W., i wsp.: Farmakoterapia bólu u chorych na nowotwory – zalecenia Polskiego Towarzystwa Badania Bólu, Polskiego Towarzystwa Medycyny Paliatywnej, Polskiego Towarzystwa Onkologicznego, Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, Polskiego Towarzystwa Anestezjologii i Intensywnej Terapii, Ból 2017; 18 (3): 11-53.
<p>Literatura uzupełniająca</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Iwański R., Sielicka E., Jarzębińska A.: Opieka paliatywna i hospicyjna w ujęciu społecznym i ekonomicznym. Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2018. 2. Krajewska-Kułak E., i wsp.: Opieka paliatywna : poradnik dla lekarzy i pielęgniarek rodzinnych oraz rodzin pacjentów. Wydawnictwo Difin, Warszawa 2018.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej